

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 76 0 P 028063 22 Rev
Banjaluka, 04.10.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca H.Z. iz N.G., koga zastupa punomoćnik A.P., advokat iz N.G., protiv tužene M. Z. iz N.G., koju zastupa punomoćnik S.K., advokat iz N.G., radi utvrđivanja posebne imovine, vrijednost predmeta spora 390.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 76 0 P 028063 21 Gž 4 od 17.06.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 04.10.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Novom Gradu broj 76 0 P 028063 21 P 2 od 28.10.2021. godine, utvrđeno je da su posebna imovina tužioca, novčana sredstva u iznosu od 200.000,00 EUR po osnovu glavnice kao i ugovorena kamata na ovaj iznos po efektivnoj kamatnoj stopi od 2,92 % za period od 60 mjeseci počev od 13.11.2017. godine pa nadalje, a koja novčana sredstva su predmet ugovora o oročenom depozitu broj ... od 13.11.2017.godine koji je zaključen između tužene Z. rođene H. M. kći M. iz G.A. N.G. i A. B. a.d. B.L., a što je tužena dužna priznati.

Obavezana je tužena da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka, u iznosu od 12.140,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počevši od presuđenja pa do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 76 0 P 028063 21 Gž 4 od 17.06.2022. godine, žalba tužene je usvojena i prvostepena presuda preinačena, tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužioca i zahtjev tužioca za naknadu troškova parničnog postupka.

Obavezan je tužilac da tuženoj nadoknadi troškove parničnog i žalbenog postupka u iznosu od 9.845,00 KM, a sve u roku od 30 dana.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužilac pobija drugostepenu presudu, zbog povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena odluka preinači ili ukine.

Tužena je dala odgovor na reviziju u kojem tvrdi da revizija nije osnovana i predlaže da se odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca kojim je tražio da se utvrdi da je novčani depozit u iznosu od 200.000,00 EUR, koja su predmet ugovora o oročenom depozitu broj 17703021 od 13.11.2017. godine, zajedno sa ugovorenom kamatom, koji ugovor je zaključila tužena, kao deponent, sa A.B. a.d. B.L., posebna imovina tužioca.

Ocjenom provedenih dokaza nižestepeni sudovi su utvrdili slijedeće činjenice:

- da su tužilac i tužena u braku i da su brak zaključili 2016. godine, kao i da su prije toga živjeli u vanbračnoj zajednici, od 2003. godine, u kojoj je rođeno troje djece (2004. godine, 2005. godine i 2006. godine);
- da je tužilac kod S.B.D.-I., u Nj., u periodu od 01.07.1992. godine do 02.10.1992. godine imao oročena sredstva na svom imenu u iznosu od 140.000,00 DM, te da je navedeni iznos, uvećan za iznos od 6.090,97 DM na ime oročenih kamata, i da je ovaj iznos podigao sa računa dana 05.01.1993. godine;
- da je tužilac po osnovu ugovora o oročenom štednom ulogu kod H.A.A.B., od 05.01.2007. godine, imao položen štedni ulog u iznosu od 140.000,00 EUR, oročen na period 05.01.2007. godine do 05.07.2008. godine;
- da je tužena kao deponent, dana 13.11.2017. godine, sa A.B. a.d. B.L., zaključila ugovor o depozitu broj ..., temeljem kojeg je deponovala kod banke iznos od 200.000,00 EUR-a, i isti oročila na period od 60 mjeseci;
- da je tužilac od 1973. godine bio zaposlen u Nj. da je od svog rada imao ušteđevinu u iznosu od 160.000,00 DM koja su u toku 1998. godine bila oročena i da je pored tih novčanih sredstava imao još oročene ušteđevine; da je njegova prva supruga protiv njega pokrenula spor u Nj., zbog čega se, iz straha da bi ista mogla potraživati i ova sredstva, saglasio da tužena navedeni iznos oroči na svoje ime, a s obzirom da je sa istom stekao troje djece; da je tuženoj dao još i iznos od 50.000,00 EUR koje je dobio prodajom stana u S.M., i ušteđevinu u iznosu od 2.000,00 EUR; da tužena nije bila u radnom odnosu i da je 2018. godine napustila bračnu zajednicu i zajedno sa djecom iselila se iz N.G.

Na prednjem utvrđenju prvostepeni sud temelji zaključak da je tužilac dokazao da je sporni novčani iznos od 200.000 EUR, deponovan po osnovu ugovora o depozitu broj ... od 13.11.2017. godine, njegova posebna imovina u smislu odredbe člana 270. stav 1. Porodičnog zakona („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ), da je tužena osporila tužbeni zahtjev, ali da nije dokazala čija su novčana sredstva koja je deponovala na štednju predmetnim ugovorom, odnosno nije dokazala da sporni novčani iznos predstavlja zajedničku bračnu tekovinu stranaka.

Drugostepeni sud, na istom utvrđenju temelji suprotan zaključak, i nalazi da tužilac, u ovom postupku, nije dokazao da iznos od 200.000,00 EUR, iz ugovora o depozitu koji je tužena zaključila sa A.B. a.d. B.L., predstavlja njegovu posebnu imovinu. Drugostepeni sud je imao u vidu, da su parnične stranke živjele u vanbračnoj zajednici od 2003. godine, i da je ova zajednica prerasla u brak, da je od 1993. godine, kada je tužilac podigao novčani iznos koji je bio deponovan kod S.B.D.-I., u Nj., do zasnivanja vanbračne zajednice stranaka, protekao period od deset godina, pa da tužilac nije ponudio dokaze o tome, da li je i koji novčani iznos, imao u vrijeme zasnivanja vanbračne zajednice sa tuženom. Nadalje je drugostepeni sud obrazložio da se iznos od 140.000,00 EUR, iz ugovora od 05.01.2007. godine, ne može dovesti u vezu sa iznosom od 200.000,00 EUR, iz ugovora od 13.11.2017. godine. Ovo iz razloga što ugovor H.A.A.B., svojim sadržajem ne daje podatak da je na dan 05.07.2008. godine, koliko je trajalo

oročenje iznosa od 140.000,00 EUR sa fiksnom kamatom od 5,90%, tužilac ostvario ukupan iznos od 200.000,00 EUR. Prema stanovištu drugostepenog suda, sa ovim ugovorom se gubi daljnji kontinuitet oročavanja, a time i tvrdnja tužbe da je sporni iznos nastao iz uvećavanja glavnice od 140.000,00 EUR kroz oročene kamate. Drugostepeni sud je naveo da tužena u odgovoru na tužbu nije tvrdila da je sporni novčani iznos zajednička bračna tekovina stranaka i da je zaključak prvostepenog suda da je tužena bila dužna dokazati ovu činjenicu utemeljen na pogrešnoj primjeni pravila o teretu dokazivanja. Na navedenim razlozima temelji se odluka drugostepenog suda kojom je usvajanjem žalbe tužene odbijen tužbeni zahtjev.

Drugostepena odluka je pravilna.

PZ propisuje režim i zajedničke i posebne imovine supružnika (član 269.) i ne isključuje mogućnost supružnika da imaju zajedničku imovinu, posebnu imovinu, ili istovremeno i zajedničku i posebnu imovinu. Imovina koju bračni supružnik ima u času zaključenja braka, kao i imovina koju u toku trajanja braka stekne po nekom drugom zakonskom osnovu je njegova posebna imovina (član 270. stav 1. i 7. PZ). Tom imovinom supružnik raspolaže samostalno.

Imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice kao i prihodi iz te imovine čine zajedničku imovinu (stav 5. člana 270. PZ). Tom imovinom supružnici raspolažu sporazumno (član 271. stav 1. PZ), zajedno je posjeduju, upravljaju i koriste (član 281. stav 1. PZ). Odredbom člana 272. stav 1. PZ propisano je da svakom bračnom supružniku pripada ½ zajednički stečene imovine.

Prema utvrđenju nižestepenih sudova tužilac i tužena su bračni supružnici, zajednički život su započeli zasnivanjem vanbračne zajednice 2003. godine, u toku postupka nije bilo sporno da je u toku trajanja vanbračne zajednice rođeno troje zajedničke djece stranaka (2004., 2005. i 2006. godine), te da su zaključili brak 2016. godine.

Tužilac predmetni tužbeni zahtjev temelji na činjeničnim tvrdnjama tužbe da iznos od 200.000,00 EUR, koji je tužena deponovala kod banke 13.11.2017. godine, predstavlja njegovu posebnu imovinu koju je stekao po osnovu zarade, radom u Nj., prije zasnivanja vanbračne zajednice, i prihodima od kamata stečenim oročenjem tih novčanih sredstava kod banke, da je ugovor u pogledu označenja tužene kao deponenta simulovan (prividan), da je stvarni ugovarač tužilac i da slijedom toga i ugovorena kamata na oročeni iznos pripada tužiocu.

Tužena je, u odgovoru na tužbu, tvrdila da predmetni tužbeni zahtjev tužioca nije osnovan, nije iznijela činjenice na kojima temelji ovu tvrdnju niti je predlagala i izvodila dokaze.

Kod ovakvog procesnog držanja tužene (kojim je paušalno osporen tužbeni zahtjev), tužilac je, po pravilu o objektivnom teretu dokazivanja iz odredbe člana 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), prema kojem je svaka stranka dužna dokazati činjenice na kojima temelji svoj zahtjev, bio dužan dokazati činjenice koje su po materijalnom pravu relevantne za odluku o predmetnom tužbenom zahtjevu, odnosno svoje činjenične tvrdnje da je u času zaključenja vanbračne zajednice imao određeni novčani iznos i da je taj iznos uvećan za kamatu, kao civilne plodove, na 200.000,00 EUR, koje je deponovala tužena na svoje ime 2017. godine i oročila na period od 60 mjeseci.

Tužilac je radi dokazivanja relevantnih činjenica ponudio pismenu ispravu (potvrdu S.B. D.-I.) iz koje je utvrđeno da je tužilac imao oročena sredstva na svom imenu u iznosu od 140.000,00 DM, te da je navedeni iznos, uvećan za iznos od 6.090,97 DM na ime kamata, i da je ove iznose podigao sa računa 1993. godine. Nadalje, je tužilac predložio i izveo i dokaz čitanjem pismene isprave, ugovora o oročenom štednom ulogu kod H.A.A.B., prema kojem je tužilac kod ove banke deponovao iznos od 140.000,00 EUR, dana 05.01.2007. godine i da je isti oročen do 05.07.2008. godine.

Tužilac, saslušan u svojstvu parnične stranke, u bitnom je izjavio da je bio zaposlen u Nj. od 1973. godine do 2004. godine, da sporni iznos predstavlja njegovu ušteđevinu, da je imao ugovor o oročenju iznosa od 200.000,00 EUR koji je isticao 2017. godine, da je njegova prva supruga, u SR Nj., pokrenula postupak protiv njega za podjelu bračne tekovine i da je to razlog što je navedeni iznos oročen na ime tužene, te da je tuženoj dao i iznos od 50.000,00 EUR koji je dobio prodajom stana u S.M. i iznos od 2.000,00 EUR koji je imao kao ušteđevinu kod kuće, te da je i ove iznose tužena oročila na svoje ime.

Navedeni dokazi, cijenjeni pojedinačno i u međusobnoj vezi saglasno odredbi člana 8. ZPP, prema pravilnom stanovištu drugostepenog suda, ne mogu poslužiti kao osnov za pouzdan (siguran, izvjestan) zaključak da su novčana sredstva od 200.000,00 EUR, novac koji je tuženi stekao radom prije zasnivanja vanbračne zajednice sa tuženom (što je relevantna činjenica u smislu odredbe člana 270. stav 1. PZ) i prihodom po osnovu kamate do 2017. godine (što je relevantna činjenica u smislu odredbe člana 270. stav 7. PZ).

Naime, ni sam tužilac (prilikom saslušanja u svojstvu parnične stranke) se nije izjasnio o tome koji novčani iznos je imao 2003. godine, u momentu kad je zasnovao vanbračnu zajednicu sa tuženom. Ponuđene pismene isprave, s obzirom da se odnose na ušteđevinu koju je tužilac imao 1993. godine, deset godina prije zasnivanja vanbračne zajednice sa tuženom, odnosno na iznos od 140.000,00 EUR deponovan 2007. godine, za vrijeme trajanja vanbračne zajednice, ne potvrđuju tvrdnju tuženog da iznos koji je deponovan na ime tužene 2017. godine, predstavlja njegovu posebnu imovinu. Za tvrdnju tužioca da je iznos od 200.000,00 EUR bio deponovana kod banke, na njegovom imenu, sa oročenjem koje je isteklo 2017. godine, nije ponuđena pismena isprava.

Shodno navedenom, pravilna primjena procesnog prava, pravila o objektivnom teretu dokazivanja iz odredbe člana 126. ZPP, koja reguliše pitanje snošenja rizika nedokazanosti činjenica koje su po materijalnom pravu relevantne za odluku o tužbenom zahtjevu, kad se te činjenice sa sigurnošću ne mogu utvrditi ocjenom izvedenih dokaza (kao u konkretnom slučaju), u vezi sa odgovarajućom odredbom materijalnog prava, članom 270. stav 1. i 7. PZ, nalagala je da se tužbeni zahtjev tužioca odbije.

U smislu odredbe člana 240. stav 2. ZPP pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje ne može biti predmet ispitivanja po reviziji. Stoga, prvi put u reviziji iznesene nove činjenice, o tome da je tužilac zaključio ugovore o štednji 2008. i 2013. godine, i dokazi ponuđeni radi utvrđenja ovih činjenica, nisu razmatrani prilikom donošenja odluke o reviziji i nemaju uticaja na pravilnost i zakonitost osporene drugostepene presude.

Prema naprijed rečenom, odredbama PZ, osim posebne imovine, definisana je i zajednička imovina bračnih supružnika. Zajednička imovina može biti predmet utvrđenja i podjele u skladu sa navedenim zakonom. U ovoj parnici, prema činjeničnim navodima tužbe i istaknutom zahtjevu nije tražena podjela zajednički stečene imovine stranaka, pa nema mjesta revizijskoj tvrdnji tužioca da tužiocu po zakonu (član 272. stav 1. PZ), pripada 100.000,00 EUR.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, a ni razlozi na koje ovaj revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, revizija tužioca je odbijena na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić